

Motion till riksdagen 2025/26:1034

av **Jamal El-Haj (-)**

Palestina och Israel – en enstatslösning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en enstatslösning där palestinier och israeler lever tillsammans i ett gemensamt, demokratiskt land med lika rättigheter och skyldigheter för alla, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att en sådan lösning genomförs genom en långsiktig, internationellt garanterad övergångsperiod som säkrar fred, säkerhet och rättvisa för båda folken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

I över 78 år har det palestinska folket levt under förtryck, ockupation och etnisk rensning. Den israeliska statens politik har inneburit systematiska brott mot internationell rätt och mänskliga rättigheter. Palestinier har fördrivits från sina hem, nekats rätten till självbestämmande och utsatts för apartheidstrukturer som delar upp människor efter etnicitet.

I Gaza har situationen nått en katastrofal nivå. Den över 18 år långa blockaden har förvandlat området till ett öppet fängelse. Under de senaste åren, och särskilt efter den intensifierade militära offensiven som inleddes 2023, har förstörelsen varit av en omfattning som många jurister och experter på internationell rätt klassar som folkmord. Tiotusentals civila – inklusive barn, kvinnor och äldre – har dödats. Sjukhus, skolor och bostäder har jämnats med marken. Människor svälter, saknar tillgång till rent vatten och vård och tvingas leva under ständig dödsrädsla.

Trots upprepade uppmaningar från FN och människorättsorganisationer har Israel konsekvent vägrat att följa centrala FN-resolutioner.

Redan FN:s delningsplan (resolution 181, 1947) föreslog två stater – en judisk och en arabisk, men också en särskild internationell status för Jerusalem. Planen tilldelade den judiska staten omkring 55 % av landets yta, trots att judarna vid tiden utgjorde knappt

30 % av befolkningen och ägde endast en mindre del av marken. Därför upplevde palestinerna och de arabiska staterna planen som orättvis och avvisade den, medan den judiska sidan accepterade och sedermera utökade sitt territorium genom krig.

Resolution 194 (1948) slog fast palestinska flyktingars rätt att återvända till sina hem eller få kompensation, en rätt som aldrig har förverkligats. Sedan dess lever miljontals palestinier i exil eller under ockupation, utan möjlighet att utöva sina grundläggande rättigheter.

Resolution 242 (1967), antagen efter sexdagarskriget, krävde Israels tillbakadragande från ockuperade områden (bland annat Västbanken, Gaza och Golanhöjderna) i utbyte mot fred och erkännande – principen ”land för fred”. Trots detta har ockupationen fortsatt och bosättningsarna utökats.

Resolution 338 (1973), antagen efter yom kippur-kriget, bekräftade 242 och krävde omedelbara förhandlingar för en rättvis och varaktig fred. Även detta krav har ignorerats.

Samtidigt har Israel lagt skulden för den uteblivna freden på palestinerna, trots att det militära övertaget förstärkts med ständigt ökade vapenleveranser och avancerad teknologi. Medan folkrätten systematiskt åsidosätts har det internationella samfundet inte ingripit tillräckligt kraftfullt för att stoppa övergreppen eller säkra att FN:s beslut efterlevs. Detta är inte längre en ”konflikt” i traditionell mening – det är en humanitär katastrof, ett folkmord och ett moraliskt svek från världssamfundet.

Men vägen framåt kan aldrig byggas på hat eller hämnd. Erfarenheten visar att våld och repressiva strukturer bara skapar mer våld och djupare klyftor. Den enda framtid som kan leda till varaktig stabilitet är en som vilar på fred, rättvisa och jämlikhet. Därför är den enda verkligt hållbara lösningen en enstatsmodell, där både palestinier och israeler lever tillsammans i ett gemensamt, demokratiskt land. Ett samhälle där medborgarskap inte definieras av etnicitet eller religion, utan av lika rättigheter och skyldigheter inför lagen. Där ingen människa behandlas som medborgare av första eller andra klass, utan där alla oavsett ursprung åtnjuter samma rätt till liv, frihet, säkerhet, rörelsefrihet och deltagande i det politiska livet.

Historiska paralleller visar att system av etnisk separation och ojämlikhet som apartheid i Sydafrika förr eller senare faller, eftersom de strider mot grundläggande mänskliga värderingar och internationell rätt. Demokratiska principer kräver att alla som lever under samma statsmakt också åtnjuter samma rättigheter. Allt annat är institutionaliserad diskriminering och kan aldrig ligga till grund för fred.

Därtill finns starka humanitära skäl. Miljontals palestinier lever under blockad eller ockupation eller som flyktingar, ofta utan tillgång till rent vatten, sjukvård, utbildning och rörelsefrihet. Att bygga ett gemensamt samhälle baserat på mänsklig värdighet är den enda vägen för att bryta denna spiral av lidande.

En sådan lösning förutsätter en långsiktig, internationellt garanterad övergångsperiod. Den måste bygga på förtroende mellan folken, säkerhetsgarantier för alla och rättvisa för de övergrepp som begåtts. Det handlar inte om att radera identiteter, utan om att skapa en gemensam framtid där olikheter kan samexistera på jämlika villkor.

Det internationella samfundet kan inte längre stå passivt vid sidan. Det måste ta sitt ansvar, inte genom tomma deklARATIONER eller ensidiga stödåtgärder, utan genom att agera kraftfullt för en fred baserad på rättsprinciper och internationell lag, inte på militär dominans.

Jamal El-Haj (-)